

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**Факультет стоматологічний
Кафедра анатомії людини**

**Силабус навчальної дисципліни
«Клінічна анатомія та оперативна хірургія голови і шиї»**

Обсяг курсу	Загальна кількість годин на дисципліну: 90 годин /3 кредити. II рік навчання III, IV семестр
Дні, час, місце	Заняття проводяться в учбових кімнатах кафедри згідно з розкладом занять.
Викладачі	<p>. Аппельханс Олена Леонідівна. <i>Завідувачка кафедри, доктор медичних наук, професорка.</i></p> <p>2. Кошельник Олена Леніанівна, <i>кандидат медичних наук, доцентка</i></p> <p>3. Анцут Ольга Андроніківна, <i>старша викладачка, завуч кафедри.</i></p> <p>4. Урсу Олександр Юрійович, <i>старший викладач, керівник студентського гуртка</i></p>
Контактна інформація	<p>1. Аппельханс О. Л. 0674842052</p> <p>2. Кошельник О.Л. 0679905679</p> <p>3. Анцут О.А. 0504561236</p> <p>4. Урсу О.Ю. 0971677773</p> <p>E-mail anatomy@onmedu.edu.ua</p>

КОМУНІКАЦІЯ: Комунікація зі здобувачами здійснюється аудиторно (очно), а також через листування електронною поштою anatomy@onmedu.edu.ua., за потреби через месенджери Viber та Telegram.

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Предмет вивчення: Клінічна анатомія та оперативна хірургія.

Пререквізити. Навчальна дисципліна «Клінічна анатомія та оперативна хірургія» базується на знанні здобувачами вищої освіти медичної біології, анатомії людини, гістології, фізіології, біофізики, біохімії, латинської мови, іноземної мови (за професійним спрямуванням), медичної термінології, етики, філософії та інтегрується з цими дисциплінами.

Постреквізити. Навчальна дисципліна «Клінічна анатомія та оперативна хірургія» закладає основи для вивчення здобувачами вищої освіти нормальної фізіології, патоморфології, патологічної фізіології, пропедевтики клінічних дисциплін та формування умінь застосовувати знання з клінічної анатомії та оперативної хірургії в процесі подальшого вивчення усіх клінічних дисциплін і в майбутній професійній діяльності.

Мета курсу - набуття кожним здобувачем конкретних знань з клінічної анатомії, необхідних для обґрунтування клінічного діагнозу, розуміння патогенезу різних захворювань, розвитку можливих ускладнень, а також вибору найбільш раціональних методів хірургічного втручання, оволодіння технічними прийомами і навичками оперативних втручань.

Завдання дисципліни:

- формування знань клінічної анатомії ділянок голови та шиї ;
- вміння інтерпретувати топографо-анатомічні взаємозв'язки з позицій варіаційної та вікової клінічної анатомії;
- формування умінь застосовувати знання з клінічної анатомії для обґрунтування діагнозу та розуміння патогенезу різних патологічних процесів;
- формування умінь вибору найбільш раціональних методів хірургічного втручання;
- володіння технікою виконання основних оперативних втручань.

Очікувані результати:

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен:

Знати:

- загальний принцип пошарової будови голови та шиї;
- клінічну анатомію ділянок голови та шиї;
- клінічну анатомію клітковинних просторів, судинно-нервових пучків;
- клінічну анатомію черепа;

- вікові та індивідуальні особливості будови, форми, топографії та сінтопії голови та шиї;
- основні принципи та техніку використання хірургічних інструментів;
- принципи первинної хірургічної обробки ран;
- основні принципи та етапи найпростіших оперативних втручань.

Вміти:

- демонструвати та описувати клінічну анатомію ділянок голови та шиї, клітковинних просторів, судинно-нервових пучків;
- використовувати знання з клінічної анатомії для обґрунтування діагнозу різних патологічних станів;
- використовувати знання з клінічної анатомії для обґрунтування патогенетичних механізмів розвитку різних патологічних станів;
- володіти основними хірургічними інструментами;
- володіти основними принципами первинної хірургічної обробки ран;
- використовувати знання з клінічної анатомії для вибору способу та методу оперативного втручання;
- володіти технікою виконання основних (програмних) оперативних втручань.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (КУРСУ)

Курс буде викладений у формі практичних занять (30 год.), організації самостійної роботи (60 год.).

Методи навчання:

словесні (розповідь, пояснення, бесіда, лекція, вирішення клінічних ситуаційних задач, робота з книгою);

наочні (малюнок, демонстрація, ілюстрація);

практичні (відпрацювання практичних навичок, коректне користування хірургічним інструментарієм).

Форми самостійної роботи здобувачів вищої освіти (СРС):

- теоретична підготовка до наступного практичного заняття;
- вирішення тематичних тестових завдань;
- вирішування тематичних ситуаційних задач;
- написання оглядів літератури, рефератів та презентацій за окремими темами навчального матеріалу з використанням додаткової навчальної та наукової літератури;
- ідентифікування анатомічних структур на топографо-анатомічних малюнках;
- відпрацювання деяких практичних навичок.

Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Загальний хірургічний інструментарій. Техніка роз'єднання та з'єднання тканин. Види хірургічних швів та вузлів.

Тема 2. Клінічна анатомія мозкового відділу голови. Ділянки, їх пошарова будова.

Тема 3. Операції на мозковому відділі голови. Первинна хірургічна обробка ран черепа. Трепанакція черепа. Антротомія.

Тема 4. Клінічна анатомія бокової області лица. Лицевий нерв.

Тема 5. Клінічна анатомія глибокої ділянки лица. Верхньощелепна артерія. Венозні сплетення. Трійчастий нерв.

Тема 6. Клінічна анатомія переднього відділу обличчя. Область очниці. Область носа, приносіві пазухи.

Тема 7. Операції на обличчі. Оперативні втручання на приносівих пазухах. Топографо-анатомічне обґрунтування раціональних розрізів на обличчі.

Тема 8. Клінічна анатомія ротової порожнини. Язик. Зуби. Дно ротової порожнини. Зубна формула.

Тема 9. Клінічна анатомія шиї. Ділянки, трикутники. Фасції шиї та міжфасціальні простори. Надпід'язикова ділянка.

Тема 10. Клінічна анатомія підпід'язикової ділянки. Судинно-нервовий пучок, шийне сплетіння.

Тема 11. Клінічна анатомія органів шиї. Клінічна анатомія бокового трикутника шиї.

Тема 12. Операції на органах шиї: Трахеотомія. Трахеостомія. Конікотомія. Крікотомія.

Тема 13. Рани шиї. Перев'язка судин на шиї.

Тема 14. Відпрацювання практичних навичок.

Тема 15. Залік.

Перелік рекомендованої літератури

Основна:

1. Клінічна анатомія та оперативна хірургія. Том 1: підручник / В. І. Півторак, О. Б. Кобзар, С.М.Білаш [та ін.]; за ред. В. І. Півторака, О. Б. Кобзаря. - Вінниця : Нова книга, 2021.- 568 с.

2. Оперативна хірургія та топографічна анатомія: підручник / Ахтемійчук Ю.Т., Вовк Ю.М., Дорошенко С.В. [та ін.]; ред. Ковальського М.П –5-видання. Київ: Медицина, 2020. - 504 с.

3. Оперативна хірургія та топографічна анатомія голови та шиї: базовий підручник для студентів стоматологічних факультетів вищих навчальних

закладів МОЗ України IV рівня акредитації / Півторак В.І., Проніна О.М., Вовк Ю.М. [та ін.]; ред.: В. І. Півторак, О. М. Проніна. - Вінниця : Нова книга, 2016.- 312 с.

Додаткова:

1. Короткий курс клінічної анатомії та оперативної хірургії : навчальний посібник / В. І. Півторак, О. Б. Кобзар, Ю. Г. Шевчук. – Вінниця : Нова Книга, 2019. – 224 с.
2. Алгоритм виконання практичних навичок із клінічної анатомії та оперативної хірургії : посібник / Гнатюк М.С., Слабий О.Б., Татарчук Л.В., Крицак М.Ю. - Тернопіль: ТНМУ. 2020. – 92 с.
3. Клінічна анатомія трійчастого та лицевого нервів. Вегетативні вузли лица. Місцеве знеболювання : навчальний посібник для студ. вищ. мед. навч. закладів/ Півторак В.І., Булько М.П. – Вінниця : Нова Книга, 2012. – 136с.

Електронні інформаційні ресурси

1. <https://info.odmu.edu.ua/chair/anatomy/files/109/ua>
2. <https://anatom.ua/>
3. <https://3d4medical.com/>

ОЦІНЮВАННЯ

Форми контролю та методи оцінювання (у т.ч. критерії оцінювання результатів навчання)

Поточний контроль:

1. Оцінювання теоретичних знань з теми заняття: методи: опитування, вирішення ситуаційної клінічної задачі; максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.

2. Оцінка практичних навичок та маніпуляцій з теми заняття: методи: оцінювання правильності виконання практичних навичок, ділова гра. максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.

Оцінка за одне практичне заняття є середньоарифметичною за всіма складовими і може мати лише цілу величину (5, 4, 3, 2), яка округлюється за методом статистики.

Критерії поточного оцінювання на практичному занятті:

Оцінка	Критерії оцінювання
«5»	Здобувач вільно володіє матеріалом, бере активну участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, впевнено демонструє практичні навички під час виконання алгоритму практичної дії, інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних

	досліджень, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.
«4»	Здобувач добре володіє матеріалом, приймає участь в рольовій грі, демонструє практичні навички під час виконання лікарських маніпуляцій на фантомі, інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень з деякими помилками, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.
«3»	Здобувач недостатньо володіє матеріалом, невпевнено бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, демонструє практичні навички під час виконання алгоритму практичної дії та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень з суттєвими помилками.
«2»	Здобувач не володіє матеріалом, не бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, не демонструє практичні навички під час виконання алгоритму практичної дії та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень.

Підсумковий контроль: залік.

Залік виставляється здобувачу, який виконав усі завдання робочої програми навчальної дисципліни, приймав активну участь у практичних заняттях, виконав та захистив індивідуальне завдання та має середню поточну оцінку не менше ніж 3,0 і не має академічної заборгованості.

ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика навчальної дисципліни відповідає правилам, встановленим Положенням про академічну доброчесність та етику академічних взаємин в Одеському національному медичному університеті, у відповідності до Кодексу академічної етики та взаємин університетської спільноти Одеського національного медичного університету, Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній та освітній роботі здобувачів вищої освіти, науковців та викладачів Одеського національного медичного університету

Вимоги дисципліни: обов'язкове відвідування аудиторних занять, активна участь в обговоренні питань, попередня підготовка до занять за допомогою учбово-методичних посібників і основний літературі, якісне і своєчасне виконання завдань для самостійної роботи, участь у всіх видах контролю (поточний контроль, контроль СРС, підсумковий контроль).

Дотримання академічної доброчесності передбачає: самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни;

- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової) діяльності, використані методики досліджень і джерела

інформації.

Неприйнятними у навчальній діяльності для учасників освітнього процесу є:

- використання родинних або службових зв'язків для отримання позитивної або вищої оцінки під час здійснення будь-якої форми контролю результатів навчання або переваг у науковій роботі;
- використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів (шпаргалок, конспектів, мікро-наушників, телефонів, смартфонів, планшетів тощо);
- проходження процедур контролю результатів навчання підставними особами.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- зниження результатів оцінювання контрольної роботи, оцінки на занятті, заліку тощо;
- повторне проходження оцінювання (контрольної роботи, заліку тощо);
- призначення додаткових контрольних заходів (додаткові індивідуальні завдання, контрольні роботи, тести тощо);
- проведення додаткової перевірки інших робіт авторства порушника.

Політика щодо дедлайнів та перескладання:

Пропуски занять з неповажних причин відпрацьовуються за розкладом черговому викладачу. Пропуски з поважних причин відпрацьовуються за індивідуальним графіком з дозволу деканату.

Для підвищення середнього балу з дисципліни поточні оцінки «3» або «4» не перескладаються. Здобувач, який спізнився на заняття, може бути на ньому присутній, але якщо в журналі викладач поставив «відсутній», він повинен його відпрацювати у загальному порядку.

Поведінка в аудиторії: Здобувачі вищої освіти повинні стежити за своїм зовнішнім виглядом, слідкувати за своєю мовою, не допускати вживання нецензурних слів. Неприпустима фамільярність, грубість, неповага у спілкуванні зі своїм співбесідником, непристойна поведінка в будь-якій формі. Категорично заборонено вживати наркотичні та токсичні засоби. Не допускається вживання алкогольних та слабоалкогольних напоїв або перебування в стані, що ними обумовлюється, в будь-який час на території навчального закладу. Дбайливо відноситися до матеріально-технічної бази та навчальної літератури навчального закладу.

